

BIBEL

Svenska Bibelsällskapets tidning 2/2011

Unga kopter i Sverige lever i en hybridkultur Sid 10-11

Bibelsällskapets årsredovisning i siffror.

Sid **2**

Ungdomars syn på Bibeln, en analys av undersökningen.

Sid **4-5**

Jeremia, kallad som ung till livslång tjänst.

Sid **6-7**

Följ Jesus i sommar! Bibelläsning för hängmattan.

Sid **8-9**

Stödförsamling Gå till källan

Bibelsällskapet gläds över de drygt 450 stödförsamlingar som aktivt stöttar vårt arbete. Men vi behöver bli fler. Ta upp frågan i församlingen, läs mer på vår hemsida eller beställ folder!

Besök i församlingar

Bibelsällskapets medarbetare kommer gärna på besök i församlingar och medarbetargrupper för information om bibel- och översättningsarbete. Hör av dig till Krister Andersson, krister@bibeln.se.

Bibelläsartävlingen Gå till källan startade under sommarhalvåret 2010 och pågick hela hösten. Målet var att locka främst unga människor till att läsa Bibeln kontinuerligt. Gå till källan utformades för att erbjuda morot istället för piska. Varje månad deltog man genom att följa en Bibelläsplan och kunde då vara med och vinna bland annat en iPod. Läsningarna gick att följa via Twitter, Facebook och vår hemsida.

Sammanlagt deltog 328 personer, mest unga men även äldre, i tävlingen som avslutades i december.

Vinnarna av de stora priserna blev Mathias Eiderhed, Katarina Martens och Maivor Lashgrinejad. Vi tackar alla deltagare och hoppas det gav mersmak för att fortsätta att fördjupa sig i Bibeln.

Omslagsfoto: Olof Brandt

Årsredovisning i siffror

I år gör vi ett kort sammandrag i siffror av Svenska Bibelsällskapets redovisning för 2010. Den finns i sin helhet på vår hemsida www.bibelsallskapet.se under rubriken "om oss" och kan även beställas i sin helhet från Bibelsällskapets kansli, 018-186330.

Enligt våra stadgar ska vi svara för översättningsarbete av Bibeln, förmedla biblar och bibellitteratur, främja användningen av Bibeln, bedriva insamlingsverksamhet till förmån för bibelarbete i Sverige och utlandet och förvalta Bibelfonden.

1815 grundades Bibelsällskapet.

15 samfund och andra organisationer finns med bland huvudmännen.

60 tusen julkort såldes under året.

3,8 miljoner skickades till projekt i andra länder.

1270 Bibeläventyr bokades under 2010

2995 enskilda givare stöttade vårt arbete.

1,1 miljoner samlades in i kollekt.

7200 ex av The Book spreds i Sverige.

27 afrikanska bibelöversättningar fanns i vår monter på bokmässan i Göteborg.

328 personer deltog i höstens bibelläsarsatsning "Gå till källan".

TID FÖR FÖRNYELSE

När president Obama inför förra valrörelsen i USA lanserade begreppet CHANGE, förändring, inför kommande presidentperiod blev det ett genomslag. Många, särskilt yngre medborgare, slöt upp. Ett intensivt kampanjande med så kallade sociala media som sms och Twitter visade i sig att något nytt verkligen var på gång.

Samstämmiga bedömare menar nu, något år efter avläggandet av presidenten, att det återigen visar sig vara lättare att tala om förändring än att åstadkomma den. Även inom bibelsällskapen måste vi ständigt vara beredda att utvärdera och ändra för att genom-

På samma sätt som hos människor måste all förnyelse hos organisationer börja inifrån. Det är den enda förutsättningen för gamla organisationer som Bibelsällskapet i Sverige och bibelrörelsen i stort att verkligen förändras. Mitt i det dagliga flödet av nyheter om krig, katastrofer och orättvisa strukturer nås ändå miljontals människor över hela världen av det levande Ordet. Det är faktiskt så att varje dag får någon människa i varje land en personlig relation till Herren Jesus Kristus genom en bibel eller en bibeldel översatt till det egna språket. Det är början till verklig förnyelse.

Krister Andersson
Generalsekreterare

”*En förnyelse som börjar inifrån är den enda förutsättningen*

föra vårt uppdrag så bra som möjligt, och ett sådant arbete pågår just nu. En arbetsgrupp inom UBS (Förenade bibelsällskapen) har under ett par år arbetat med begreppen Renew och Renewal, förnya och förnyelse. Eftersom jag själv har förmånen att delta i arbetsgruppen, Globalization Task Team, har jag fått en del insikt i både svårigheter och möjligheter.

Vårt uppdrag inom arbetsgruppen är kort och gott; att inte låta någon sten vara orörd för att finna en möjlig väg för bibelsällskapsrörelsen att överleva in i framtiden. Verklig förändring går inte av sig självt och det behövs en genomgripande mobilisering av alla goda krafter för att en förnyelse på djupet skall kunna äga rum.

Mitt i alla förändringar finns en djup längtan om en förnyelse på ett djupare plan hos oss alla som arbetar för ökat bibelbruk och större bibelspridning att nå fler och att nå längre: att alla, överallt och alltid skall ha tillgång till en egen bibel.

BIBEL
SÄLLSKAPET

Om Svenska Bibelsällskapet
Bibelsällskapet arbetar för att Bibeln ska översättas, spridas och användas. Vi är en del av världens största bibelrörelse UBS, United Bible Societies. Vi arbetar tillsammans med 146 andra Bibelsällskap för att göra världens mest lästa bok ännu mer känd och spridd.

Besöksadress:
Bangårdsgatan 4 A
Tfn 018-18 63 30
Fax 018-18 63 31
E-post info@bibeln.se
www.bibeln.se
www.bibelsallskapet.se
www.bibelbutik.se
Pg 90 06 26-3
Bg 900-6263
Org.nr: 802000-3292

Tidningen BIBEL ges ut av Svenska Bibelsällskapet

Ansvarig utgivare
Krister Andersson

Redaktör
Torbjörn Stolpe

Grafisk form
Olof Brandt

Tryck
Lenanders Grafiska, Kalmar

UNGDOMARS SYN PÅ BIBELN

I det förra numret av tidningen Bibel (nr 1/2011) presenterades resultatet av en undersökning om inställningen till Bibeln bland svenska ungdomar i åldern 12–18 år. För en fullständig redovisning av frågorna, svaren och statistiken se hemsidan (www.bibelsallskapet.se). I det här numret av tidningen vill vi lyfta fram några aspekter för fördjupad reflektion.

Text: Mikael Winninge
Foto: Shutterstock.com

Könsskillnader

Enligt företaget Sinitor, som gjort undersökningen, är det en signifikant skillnad mellan pojkar och flickor beträffande hur de svarar på frågan ”Är Bibeln viktig för dig?” 12 % av pojkarna tycker att Bibeln är viktig för dem, medan motsvarande siffra för flickorna är 21 %. Underlaget för siffrorna är att 23 pojkar av 199 svarat ja på denna fråga, medan 32 flickor av 155 gjort detsamma. Som jämförelse levererades ett entydigt ”nej” av 77 % av pojkarna respektive 66 % av flickorna.

Undersökningen som helhet besvarades av 57 % av alla uppringda pojkar, men endast av 43 % av alla uppringda flickor. Denna diskrepans manar till eftertanke. Av totalt 872 stycken framkopplade samtal ledde 401 till att intervjun kunde genomföras (dvs. 46 % svarsfrekvens). Bortfallet om 54 % berodde oftast på en initial vägran (39 %) eller avbruten intervju (13 %). Slutsatsen ligger nära till hands att flickor är överrepresenterade. (Sinitor redovisar inte könsfördelningen här, men man kan utgå ifrån att antalet uppringda flickor och pojkar är i det närmaste lika.) Det betyder att av de ca 453 samtal som bortföll pga. vägran eller avbrott var 56 % flickor och 44 % pojkar.¹ Vägran att svara kan bero på omständigheter som tidsbrist eller totalt ointresse. Av detta borde man dock kunna dra slutsatsen att flickor som är ointresserade av Bibeln i högre grad än pojkar omedelbart ger uttryck för detta. Polariseringen mellan ointresse och intresse

förefaller alltså vara större bland flickor. Detta bör mana till en viss återhållsamhet när det gäller slutsatser av undersökningen, så att man inte övertolkar de siffror som verkar mer fördelaktiga för flickor.

En annan tänkbar felkälla är att flickor verkar göra en mer positiv bedömning av de flesta frågor jämfört med pojkarna. På frågan ”Har din lärare i skolan läst ur Bibeln för er?” svarar märkligt nog 54 % av flickorna ”ja” mot 43 % av pojkarna. På frågan ”Har någon i din familj läst något ur Bibeln för dig?” är motsvarande siffror 34 resp. 24 %. På frågan ”Är Bibeln viktig för er i din familj?” svarar 15 % av flickorna ”ja” mot 10 % av pojkarna. Sådana frågor borde rimligtvis i sak besvaras på liknande sätt av pojkar och flickor, men slutsatsen ligger därför nära till hands att svaren snarare speglar *hur* pojkar och flickor besvarar frågor.

Tydligt mätbar och betydelsefull beträffande könsskillnader är frågan ”Är du konfirmerad i en kristen kyrka?” Där svarar 33 % av pojkarna ”ja” mot 47 % av flickorna.

Ett sammanhang där pojkarna är överrepresenterade är ifråga om svarsfrekvens i de fall de intervjuade själva är födda i ett annat land. 27 personer (eller 7 %) av alla svarande är födda utomlands. Bland dessa är svarsfrekvensen 70 % för pojkar mot 30 % för flickor. Av detta kan man förmodligen dra slutsatsen att flickor födda i utlandet

i högre grad förhindrats att svara av sina föräldrar (i de fall de är yngre än 15 år) eller själva avstått från att svara (i de fall de själva fått bestämma).

Större polarisering bland flickor när det gäller inställningen till Bibeln

Det är ett välkänt fenomen att flickor i högre grad än pojkar väljer att konfirmeras. Att deras inställning till Bibeln således i allmänhet är mer positiv än pojkarnas bekräftas också av undersökningen. Svarsunderlaget i denna undersökning tyder dock på att det också är bland flickorna man finner det starkaste avståndstagandet. Det är viktigt att reflektera över möjliga orsaker till detta.

I en dialog med Magnus Myrenberg, vid Sinitor Produktion AB, som genomförde undersökningen, bekräftades att min analys av siffrorna ovan är korrekt. Mitt antagande att det finns en högre grad av polarisering bland flickor när det gäller inställningen till Bibeln bekräftades också av Myrenberg. Flickor är generellt mer polariserade i tonåren. ”De uttalar sig oftare och anser sig oftare ha en kunskap/åsikt. Pojkar är under denna period ofta pragmatiska och ser det inte som viktigt att ta ställning”, säger Myrenberg. Pojkar kan ha många existentiella frågeställningar, men de sätter dem oftare i karantän, så länge de inte är nödvändiga för den dagliga verksamheten. Flickorna

däremot tränar sig i sin roll genom att testa sina tankar och åsikter med sina närmaste vänner. I detta testande bygger de både upp sin egen plattform och sin plats i gruppen, som är normen för vad som är acceptabelt och inte.

När det däremot kommer till den stora debatten är det istället några enstaka pojkar som anser sig funnit sanningen och formulerat denna, konstaterar Myrenberg. Dessa delger gärna denna högt och inför stora grupper i syfte att ta ledarrollen. Ytterst sett har de dock inte den existentiella frågeställningen som grund.

Skillnader avseende bakgrund

Enligt Sinitor är det också en signifikant skillnad beträffande attityden till Bibeln mellan personer som är födda i Sverige

och personer födda i annat land. På frågan ”Är Bibeln viktig för dig?” svarade 40 % av de i utlandet födda ”ja”, vilket kan jämföras med 14 % av dem som är födda i Sverige. Här bör man dock komma ihåg att av de 27 utomlands födda personerna hade redan 7 stycken sorterats bort från de mer detaljerade frågorna av den enkla anledningen att de helt enkelt inte visste vad Bibeln var för något. Orsaken är uppenbarligen kulturell. Återstod således endast 20 personer. Av dessa tyckte 8 personer att Bibeln var viktig för dem. På frågan ”Tycker du att det som är beskrivet i Bibeln är intressant?” svarar 55 % i denna kategori ”ja” jämfört med 27 % av dem som är födda i Sverige. På frågan ”Påverkar det som står i Bibeln hur du själv betar dig mot andra?” svarar 40 % ”ja” jämfört med 21 % av de svenskfödda. Familjetraditionerna är uppenbarligen helt avgörande,

eftersom frågan ”Är Bibeln viktig för din familj?” besvarades med ”ja” av 40 % jämfört med endast 10 % av dem som är födda i Sverige. Ganska många invandrarungdomar har alltså av allt att döma kristen bakgrund.

De ungdomar vars båda föräldrar är födda i ett annat land förefaller generellt sett vara betydligt mer positivt inställda till Bibeln än de som har en förälder som är född i Sverige och en i annat land. På frågan ”Är Bibeln viktig för dig?” blev svaret ”ja” i 33 % av fallen i den förstnämnda kategorin, medan endast 14 % i den sistnämnda.

Svensk kultur och kristna invandrarungdomars tro

Vi lever i ett samhälle där sekulariseringen och individualiseringen är långt driven. I ett sådant samhälle är det sannolikt svårare att hålla fast vid sin tro jämfört med en miljö där religionen har en självklar plats och där traditioner inom släkt och familj bevaras intakta. Man kan fråga sig om en anpassning till det svenska samhället innebär att ungdomar i kristna invandrarfamiljer riskerar att bli religiöst rotlösa med tiden.

I min dialog med Magnus Myrenberg konstaterade han att många medborgare med invandrabakgrund är förvånade eller chockade över den avsaknad av religiositet som man upplever i Sverige. I de flesta kulturer som dessa kommer från har religionen en djup inverkan på det dagliga livet och den sociala strukturen, oavsett vilken religion det är frågan om. Kristna invandrare från Amerika har ofta någon form av kyrklig tillhörighet som påverkar veckans aktiviteter. Invandrare från Västeuropa är de som får den minsta ”kulturchocken”.

Sammanfattningsvis är det nog ingen tvekan om att mötet med den svenska kulturen innebär en särskild utmaning för kristna invandrarungdomar med rötter i t.ex. Mellanöstern, Afrika och Asien. Jag tror inte heller att det är någon tillfällighet att syrianska församlingar skapar kulturella helhetslösningar med både kyrkor och fotbollslag.

DEN UNGE JEREMIA

Kallad som ung men med en lång tjänst som profet.

Text: Mikael Winninge
Foto: Shutterstock.com

Jeremias verksamhet som profet sträckte sig över en lång tid. Hans kallelse knyts till kung Josias trettonde regeringsår (627 f Kr). Som profet var han livligt engagerad i politik och religion under 40 år fram till dess babylonierna intog och ödelade Jerusalem (587 f Kr). Därefter blev han mot sin vilja förd till Egypten. Några få profetord speglar denna period i Egypten (Jer 43:8–44:30). Vi vet inget närmare om hur hans dagar slutade i Egypten, men enligt en senare legend led han martyrdöden. I denna artikel tänker jag fokusera på Jeremias ungdom och den tidigare delen av hans karriär som profet.

Kallad till profet som ung

Jeremia var prästson och kom från staden Anatot, som låg en halvmil norr om Jerusalem (Jer 1:1). Släkten verkar ha haft tillgångar i form av åkermark och pengar (Jer 32:6–15). När Jeremia fick sin kallelse var han av allt att döma bara en ung pojke. Han sade: "Nej, Herre min Gud, jag duger inte till att tala – jag är för ung!" (Jer 1:6) Då sade Herren: "Säg inte att du är för ung utan gå dit jag sänder dig och säg det jag befäller dig!" (Jer 1:7) Ordagrant står det "jag är en gosse". Det är alltså knappast fråga om en ung man, utan snarast om en 13-åring eller så.

Två saker är viktiga att notera i detta sammanhang. För det första betydde kallelsevisionen inte nödvändigtvis att Jeremia skulle börja profetera omgående. Herren sade: "Du har sett rätt: jag vakar över mitt ord tills det bär frukt" (Jer 1:12). Det finns inga tydliga indikationer på att några profetord är äldre än 622 f Kr, då kung Josias reformation ägde rum efter upptäckten av en skrift-rulle med lagen i templet i Jerusalem.

För det andra innebar betonandet av Jeremias ungdom vid tillfället för kallelsen att det skapades anknytningar till andra viktiga traditioner i den bibliska litteraturen. Samuel var bara en gosse när han blev kallad till profet, medan han tjänstgjorde under prästen Eli i templet i Shilo (1 Sam 3). Tydligast är kanske kopplingarna till berättelsen om Mose. Efter att ha erfårit Guds helighet och närvaro, som det framställs i berättelsen om den brinnande busken, blev Mose ängslig inför uppgiften (2 Mos 3:11) och sade senare: "Förlåt din tjänare, Herre, men jag har inte ordet i min makt. Det har jag aldrig haft, inte heller sedan du talat till mig. Orden kommer trögt och tveksamt" (2 Mos 4:10). De samtida föreställningarna om en ny Mose kan möjligen också ha påverkat synen på Jeremias roll: "Jag skall låta en profet lik dig [Mose] träda fram ur deras bröders led. Jag skall lägga mina ord i hans mun, och han skall förkunna för dem allt vad jag befäller honom" (5 Mos 18:18). No-

tera Herrens ord till Jeremia: "Jag lägger mina ord i din mun" (Jer 1:9).

Det är möjligt att Jeremia under tonåren med sin prästerliga och gamla välbärgade bakgrund utbildades i konsten att läsa och tolka heliga skrifter, att skriva och att tala offentligt. Jeremias texter visar prov på utbildning och lärdom. Kanhända flyttade Jeremia från Anatot till Jerusalem vid den här tiden.

Profetens första verksamhetsperiod

Den första delen av Jeremias karriär som profet sträcker sig mellan åren 622–605 f Kr. Jeremia kan ha varit ungefär 18 år gammal när en skrift-rulle med lagen påträffades i templet i Jerusalem (2 Kung 22:8–20). Denna upptäckt blev startpunkten för kung Josias religiösa reformer. Det har ofta antagits att den lag som åsyftas motsvarar en tidig version av Femte Mosebok eller delar av den. Ett argument för detta är den gemensamma föreställningen om att kulten måste

centraliseras. Offer får bara frambäras på den plats som Herren har utvalt. Detta innebar att templet i Jerusalem blev det obestridda centrumet för kulten. Jeremia fick utstå svår förföljelse från sina prästerliga släktingar i Anatot, eftersom hans förkunnelse utgjorde ett hot mot kulten där (Jer 11:18–12:6; jfr 3:12–14). Till reformandan hörde föreställningen om en omskärelse av hjärtats förhud (Jer 4:4; jfr 5 Mos 10:16). Det handlade ytterst om lydnad mot förbundet (Jer 11:1–8) och högre krav på att hålla sabbatsdagen helig (Jer 17:19–27).

Jeremias profeterande och predikande ledde till att han fick många fiender. I flera texter vädrar han sin frustration över folkets ohörsamhet: "Slå in på vägarna från fordom, fråga efter de gamla stigarna, efter den rätta vägen. Ta den vägen, och ni skall finna vila. Men de svarade: 'Det vill vi inte.'" (Jer 6:16) Med tiden kom Jeremia alltmer att koncentrera sina profetior på den fiende som närmade sig och den förödelse det i förlängningen skulle leda till. Påtaglig i texterna är den personliga ångest som Jeremia kände när han var tvungen att frambära Herrens ord om den annalkande babyloniska faran (Jer 8:14–21).

Det var en nationell tragedi när kung Josia dödades av farao Nekos trupper vid Megiddo år 609 f Kr (2 Kung 23:28–30). Märkligt nog nämns ingenting direkt om detta i Jeremiaboken, men det framgår av en kritisk profetia mot kung Jojakim att dennes far [Josia] "gjorde det som var rätt och riktigt" (Jer 22:13–17). Att farao Neko insatte Jojakim som kung i Jerusalem tre månader efter Josias död innebar radikala politiska och religiösa förändringar (2 Kung 23:34–24:6). Av Josias reformverksamhet blev det inget mera. Det var med den nya kungen på tronen som Jeremia höll sin berömda tempelpredikan (Jer 7:1–15 och 26:1–24). "Ändra era liv och era gärningar, så skall jag bo bland er på denna plats. Lita inte på lögnen som 'Här är Herrens tempel, Herrens tempel, Herrens tempel'" (Jer 7:3–4). Efter sin predikan greps Jeremia av prästerna, profeterna och folket, som ropade: "Du skall dö!"

I sin kallelsevision ser Jeremia en gren av ett mandelträd (Jer 1:11). Då sade Herren: "Du har sett rätt: jag vakar över mitt ord tills det bär frukt" (Jer 1:12). På hebreiska handlar det om en ordvits. Ordet för mandelträd (shaqed) har samma hebreiska konsonanter som ordet för vakandet (shoqed). Låt mig illustrera detta på svenska med en geografiskt halsbrytande bild. Jeremia: "Jag ser en man i en vak." Herren sade: "Du har sett rätt: jag vakar över mitt ord och låter det bli till handling" (min översättning).

Hur vågar du profetera i Herrens namn att detta hus skall bli som Shilo och att denna stad skall läggas i ruiner, så att ingen kan bo här?" (Jer 26:8–9) Jeremia hade ett visst stöd bland stormännen, som skyddade honom så att han inte blev dödad av folkmassan.

Många av Jeremias så kallade bekännelser hör hemma under denna tid. Han klagade öppet inför Gud: "Du förledde mig, Herre, och jag lät mig förledas. Du blev mig för stark, du fick övertaget. Jag

har blivit till ständigt åtlöje, alla gör narr av mig. Ty varje gång jag talar måste jag ropa, måste jag skrika: 'Väld och förtryck!' Ja, mig har Herrens ord vållat ständigt spott och spe. Men tänker jag: 'Jag bryr mig inte om honom, aldrig mer skall jag tala i hans namn', då blir det i mitt bröst som brann där en eld, instängd i mitt innersta. Jag försöker stå emot men förmår det inte." (Jer 20:7–9) Guds närvaro och uppdrag kunde inte förhandlas bort.

FÖLJ JESUS I SOMMAR

Sommaren är den perfekta tiden att ta en stund extra och upptäcka Bibeln för första gången eller på nytt.

Text och foto: Olof Brandt

Här följer en bibelläsningsplan för juni–augusti där du får möta Jesu ord. Samlingen är hämtad ur Bibelsällskapets bok ”Var dag med Jesus”. Att läsa enbart korta ord av Jesus kan vara utmanande. Som det står i förordet till boken: ”Jesus var rak och överraskade ibland sin omgivning med kontroversiella budskap. Det finns en risk att använda korta citat, nämligen att avsändarens avsikt missförstås. Just därför lämnas hänvisningar till var i Bibeln texten finns. Slå gärna upp hela sammanhanget och låt det tala till dig.”

En människas liv beror inte av överflöd på ägodelar

Mån	30/5	Luk 12:15b
Tis	31/5	Joh 15:16
Ons	1/6	Luk 10:20
Tors	2/6	Joh 14:27
Fred	3/6	Joh 10:11
Lör	4/6	Luk 19:40
Sön	5/6	Joh 6:34–40
Mån	6/6	Matt 5:42
Tis	7/6	Matt 6:8
Ons	8/6	Joh 3:17
Tors	9/6	Joh 12:35
Fred	10/6	Matt 6:1
Lör	11/6	Luk 13:19
Sön	12/6	Luk 12:31–34
Mån	13/6	Luk 12:32
Tis	14/6	Matt 13:45

Ons	15/6	Mark 11:24
Tors	16/6	Matt 9:28
Fred	17/6	Matt 13:44
Lör	18/6	Matt 6:26
Sön	19/6	Joh 1:14–18
Mån	20/6	Matt 19:6
Tis	21/6	Matt 23:12

Saliga de som sörjer, de skall bli tröstade.

Ons	22/6	Matt 5:4
Tors	23/6	Joh 8:31
Fred	24/6	Joh 7:38
Lör	25/6	Matt 18:20
Sön	26/6	Joh 4:46–53
Mån	27/6	Joh 4:34
Tis	28/6	Mark 8:35
Ons	29/6	Joh 14:3

Tors	30/6	Matt 6:34
------	------	-----------

Känn ingen oro. Tro på Gud, och tro på mig.

Fred	1/7	Joh 14:1
Lör	2/7	Mark 9:42
Sön	3/7	Luk 8:22–25
Mån	4/7	Matt 25:45
Tis	5/7	Matt 13:47
Ons	6/7	Joh 3:19
Tors	7/7	Joh 10:27
Fred	8/7	Matt 24:36
Lör	9/7	Mark 4:40
Sön	10/7	Matt 28:16–20
Mån	11/7	Matt 5:11
Tis	12/7	Matt 10:12–13
Ons	13/7	Joh 5:17
Tors	14/7	Mark 1:17

Fred	15/7	Mark 12:17
Lör	16/7	Matt 10:39
Sön	17/7	Luk 19:45–48

Ni skall lära känna sanningen, och sanningen skall göra er fria.

Mån	18/7	Joh 8:32
Tis	19/7	Mark 13:20
Ons	20/7	Joh 6:39
Tors	21/7	Mark 12:30
Fred	22/7	Joh 6:44
Lör	23/7	Joh 1:51
Sön	24/7	Matt 27:46–51
Mån	25/7	Matt 6:24
Tis	26/7	Matt 5:22
Ons	27/7	Matt 5:7
Tors	28/7	Matt 5:3
Fred	29/7	Matt 24:14
Lör	30/7	Joh 9:5
Sön	31/7	Luk 22:24–30

Vad hjälper det en människa att vinna hela världen om hon får betala med sitt liv?

Mån	1/8	Mark 8:36
Tis	2/8	Mark 1:15
Ons	3/8	Matt 10:27
Tors	4/8	Joh 6:33
Fred	5/8	Matt 28:18
Lör	6/8	Luk 6:37
Sön	7/8	Luk 18:10–14
Mån	8/8	Joh 7:24

Bli kvar i mig, så blir jag kvar i er.

Tis	9/8	Joh 15:4a
Ons	10/8	Mark 16:16
Tors	11/8	Matt 11:12
Fred	12/8	Matt 18:7
Lör	13/8	Matt 22:29
Sön	14/8	Luk 8:16–18
Mån	15/8	Matt 12:30
Tis	16/8	Matt 13:11
Ons	17/8	Matt 11:28
Tors	18/8	Matt 22:39
Fred	19/8	Mark 8:29
Lör	20/8	Mark 6:50
Sön	21/8	Luk 8:42b–48
Mån	22/8	Joh 11:40
Tis	23/8	Matt 24:27
Ons	24/8	Matt 7:26

Tors	25/8	Joh 8:36
Fred	26/8	Mark 9:39
Lör	27/8	Joh 12:8
Sön	28/8	Matt 7:7–11

Om någon vill göra hans vilja skall han förstå om min lära är från Gud eller om jag talar av mig själv.

Mån	29/8	Joh 7:17
Tis	30/8	Joh 8:47
Ons	31/8	Matt 8:26

Vill du fortsätta?

Var dag med Jesus kan köpas från Bibelbutiken, se eller via telefon 018-186339. Den kostar 139 kr plus frakt. Specialpris kan ges vid större beställningar.

UNG, KOPT OCH KVINNA

Bibeln och vardagen för koptiska ungdomsförbundets ordförande.

Text: Torbjörn Stolpe
Foto: Olof Brandt

Vivianne Dimitry är 27 år gammal, född i Sverige av föräldrar som båda är födda i Kairo. Hon är koptisk ortodox och ordförande i Koptisk Ortodoxa ungdomsförbundet i Sverige. Dagarna fyller hon med detta uppdrag, heltidsstudier i offentlig rätt vid Europaprogrammet på Södertörns högskola samt extraknäck på kvartstid som handläggare på Lärarförbundets kurseringar. En mycket modern svensk ung kvinna med rötter från Medelhavet. Medvetet klädd, snyggt stylad, går gärna på café och tar en caffè latte.

Mötet sker i hennes kyrka – Jungfru Maria St:Paulus kyrka – i Hägersten i södra Stockholm, en tidigare missionskyrka mitt inne i ett bostadskvarter. Hon har just talat med sin biskop innan vi möts. Glad, trygg, avspänd tar hon emot. Hon verkar ha läget helt under kontroll och har stor integritet.

Och är alltså ordförande för Koptisk Ortodoxa ungdomsförbundet.

- Det är rätt stor skillnad mellan att vara kopt här i Sverige och i Egypten, eller att vara ung eller vuxen här jämfört med i Egypten. Många kan ha problem med det och det är något vi jobbar med i styrelsen för ungdomsförbundet.

Under Mässan på söndagarna är kyrkan helt fylld med människor, kanske 250 personer, men det är lite svårare med ungdomsmötena på torsdagarna. Det var annorlunda så sent som för fem år sedan.

Då kom de. Som de fortfarande gör i Kairo, förstås. Där är det självklart. Är man ung och kopt går man på ungdomsmötena.

- Nu är det nya tider och unga människor vill ha gemenskap och behövas. De vill spela en viktig roll, räknas med, och detta måste vi ledare lära oss. Vi måste helt enkelt bli modernare, annars tappar vi medlemmarna.

Det händer något med en ung människa som har två olika världars intryck i sig. Det skapar både spänning och oro.

- Vi koptiska ungdomar i Sverige har tvingats skapa en hybridkultur, ett slags tredje kultur, det är både naturligt och alldeles nödvändigt. Den kultur som man har med sig från Egypten och som skapar en oerhört trygg grund att stå på – som har gett ett arv som man verkligen vill föra vidare. Och så en ny kultur som bygger på det svenska sättet att leva.

Inte så att de har tagit över svenska

kristna ungdomars sätt att tänka och leva, men det är något man måste förhålla sig till.

- Vi blir lite överraskade över kyrkokulturen här i Sverige. Om man i det svenska samhället berättar att man är troende och går i kyrkan, upplevs man som lite outsider. Det är inte riktigt modernt.

För oss kopter är kyrklivet helt normalt, det finns det ingen skillnad på söndag och vardag, det är samma liv hela veckan. Så här kan jag till exempel vara klädd både i kyrkan och på universitetet, och så här sminkad.

En annan sak Vivianne tycker sig sakna bland de svenska ungdomarna är en hängivenhet.

- Tro handlar ju inte om att veta, utan om att tro, och tron menar jag förstärks när man vågar släppa taget, ge sig hän. Mer hjärta än hjärna ibland. Att vara kristen är att leva ett absolut normalt liv.

Bilder från Koptiska Ortodoxa kyrkan i Mälarhöjden söder om Stockholm.

Bibeln är central för Vivianne Dimitry.

- Jag ber en stund på kvällen och då öppnar jag min Bibel och läser, liksom en stund på morgonen. Men jag följer också en speciell andaktsbok.

Vivianne läser Bibeln efter ett eget schema, hon har inga särskilda ställen hon uppskattar extra, utan ser Bibeln som en helhet.

- Bibeln ligger som en grund för hela mitt liv, en kompass, en vägledare. Genom svåra perioder i livet har den gett mig tröst och hopp, säger hon. Vi har förstås ikoner hemma, och de hjälper till att samla tankarna, men Bibeln är förstås hela grunden.

Fast Bibel 2000 har hon problem med som koptisk ortodox.

- Innan vi möttes för intervjun tittade jag på er hemsida och noterade ju att ni har en speciell koppling till Bibel 2000.

Som du vet använder vi ortodoxa inte den översättningen. Det är framför allt delar av Gamla testamentet vi har problem med. Idag är det faktiskt översättningen från 1917 som används.

Detta att vara kvinna och ha en framskjuten roll i församlingen är inget problem.

- Nej, inte vad jag har märkt, vi har ett mycket gott samarbete och många kvinnor har viktiga poster i församlingen. Och jag har starkt stöd av min mamma, och förresten även av min bror. Pappa lever på annat håll.

Vivianne känner inget större tryck på att få nya kontakter för församlingen.

- Kan vi bara ta hand om våra egna på ett bra sätt, så har vi ett tillräckligt uppdrag.

Under denna vår pågår en revolution i Egypten liksom i många andra arabländer.

- Det här påverkar förstås oss alla, det egyptiska folket är ett mycket stolt folk.

Vi känner ett tryck och en tradition från det egyptiska arvet. Faraonerna, Nilen, allt. Vi älskar verkligen Egypten, allihop, och då spelar det ingen roll om man är kristen eller muslim, vi känner samma stolthet.

Och i den nuvarande händelseutvecklingen har ungdomarna spelat en speciell roll.

- Ja, vi har lyckats med något som våra föräldrar inte lyckades med. Vi sa vår mening, och genom de nya sociala medierna kunde vi också sprida den brett och snabbt och ge en fantastisk effekt.

I grunden är alltså de allra flesta både muslimer och kristna stolta över vad som skett, men det finns också en osäkerhet i läget.

- Vi funderar förstås mycket över hur det ska gå för våra koptiska bröder och systrar där hemma i Egypten nu efter revolutionen. Ska trycket öka ännu mer? Bombdådet mot koptiska kyrkan i Alexandria i början av året skapar osäkerhet.

De kristna utgör officiellt tio procent av Egyptens befolkning.

- Kanske inte så många fast vi tror vi är fler, säger Vivianne. Och det är klart att vi jämför med Iran och hoppas och ber att islam i Egypten inte ska utvecklas åt ett fanatiskt håll. Det gäller att smälta in en modernisering av landet nu efter revolutionen. Då kan det bli bra.

VÅRT ”MORGONDAGLIGA” BRÖD

Theodor Kallifatides mormor och Matteus 6:11

Text: Lars Rydbeck, docent, universitetslektor emeritus, Lunds universitet.
Foto: Per Dahl

I vår psalmbok finns tre versioner av bönen ”Fader vår”. När det gäller brödsbönen (*ton arton hemôn ton epiouision dos hêmîn sêmeron*), säger 1981 års översättning av Nya Testamentet (NT 81): ”Ge oss i dag vårt bröd för dagen som kommer”. Den traditionella översättningen från Olaus Petris tid lyder som bekant: ”vårt dagliga bröd”. Den översättning som i dag används i kyrkorna, den så kallade ekumeniska, lyder: ”det bröd vi behöver”. Min text ger ett oväntat stöd åt NT 81:s översättning. De två huvudöversättarna av NT 81, Harald Riesenfeld och Jonas Palm, fann också att ”vårt bröd för dagen som kommer” var den översättning som verkligen återgav vad som står i det grekiska originalet. Men den gången för snart trettio år sedan var det väldigt få gudstjänstbesökare som förstod vad som menades med ”ge oss i dag vårt bröd för dagen som kommer”.

Den grekiska kulturen och språket präglas av en stark känsla för kontinuitet. Den svenske författaren Theodor Kal-

lifatides publicerade i augusti 2010 minnesboken *Det gångna är inte en dröm*. I den berättar Kallifatides, att han år 1941 bodde hos sin mormor och morfar i byn Molai på Peloponnesos. Alla svalt. De hade inget annat att äta än mandlar: ”Vi var experter på mandlar. Vi åt dem råa, stekta, kokta, grillade, skalade, saltade, sockrade” – *ad nauseam*.

Theodoros längtade varje dag efter bröd. Han fick då rådet av mormor att varje kväll till sin vanliga kvällsbön (vilken det nu var?) lägga en bön om ”bröd för morgondagen”. Har brödet kommit? frågade Theo på morgonen så fort han vaknade.

För oss senkomna som undrar över vad *epiousios* (Matteus 6:11) egentligen betyder (*epi*/till/ + *einai*/vara/ eller *epi*/till/ + *ienai*/komma/) är det viktigt att få denna påminnelse om hur vår moderna bräckliga kunskap om antik grekisk kultur och grekiskt språk plötsligt kan illumineras av livserfarenheter i vår egen mer eller mindre samtida värld.

Mormor bad varje kväll sin *Pater hêmôn*, ”Fader vår”. Hennes råd till lille Theodoros att be om ”bröd för morgonda-

Theodor Kallifatides

gen” vittnar tydligt om hur hon uppfattade adjektivet *epiousios*. För henne är ”*ho epiousios artos*” lika med ”*hotês epiousês hêmeras artos*” (den kommande, påföljande dagens bröd).

Det är detta som står hos Matteus i kapitel 6, när vi, med Czeslaw Milosz i dikten ”Läsning”, ”långsamt uttalande varje stavelse, lär känna språkets rätta värdighet”: *Ton arton hêmôn ton epiouision dos hêmîn sêmeron*; Ge oss redan idag (ett löfte om) bröd för morgondagen.

Theodor Kallifatides mormor ger denna översättning en *Sitz im Leben*. En livssituation som också idag präglar många människors liv; varje kväll är cirka en miljon barn tvungna att gå och lägga sig hungriga.

LOVE FOR ALL

Att vara ett hopp där inget hopp finns

Text: Torbjörn Stolpe
Foto: UBS-bildbank

Han heter Aklilu Yohannes Wolde, bor i Addis Abeba i Etiopien och är ungefär 45 år gammal. Idag är han i god form, nygift och ledare för sin egen organisation ”Love for all”. Han gjorde lumpen som alla andra i mitten av 1980-talet och gifte sig 1998.

Mannen som fick ett nytt liv tack vare Good Samaritan, Aklilu Yohannes Wolde med hustrun Etalamahu Mindaye Megerssa.

- Jag fick fyra underbara år med min hustru, men mot slutet av det fjärde året blev hon sjuk, och gick inte att rädda, berättar Aklilu.

Det var tragiskt men sådant som händer, tänkte han. Men han blev förbryllad över att andra människor började betes sig annorlunda mot honom. De talade lågt och blev tysta när han närmade sig. Jag är väl inte den enda i universum som förlorat sin fru, vad är detta, undrade han.

- Till slut frågade jag min sväger.
- Men förstär du inte att din fru dog i Aids, sa denne.

Det visade sig att hon var smittad – och kände till det – redan när de gifte sig. Men sa inget.

- Jag var tydligen den enda som inte förstod.

- Du måste gå och undersöka dig, sa svågern.

Detta var det värsta Aklilu varit med om någonsin. Vad skulle han få för resultat?

- Det kändes som om jag var på väg till helvetet, säger han.

Efter tre dagar skulle han få svar på testet. Han nästan ryckte läkarens rapport ur händerna på honom, så läkaren frågade lite roat om Aklilu förstod medicinska termer.

- Han insåg hur uppskakat jag var och lugnade ner mig innan han meddelade att jag hade virus i blodet. HIV.

Det innebar en total kollaps för Aklilu. Han föll ihop och var helt utslagen en period.

- Jag beslutade att berätta för min chef, som jag hade förtroende för, men det visade sig att denne spred ryktet i stället för att hjälpa. Allt var slut för Aklilu.

Till en dag när han plötsligt såg en skylt med texten ”var finns den barmhärtige samariern idag”.

Skylden hängde utanför Etiopiska Ortodoxa kyrkans HIV-kontor.

- Jag gick in och fick direkt en kontaktadress till Good Samaritan-projektet i Addis Abeba. Jag deltog i en tredagarskurs som Etiopiska Bibelsällskapet stod bakom.

- Den kursen blev starten på mitt nya liv! Plötsligt hade jag fått hopp, framtidstro och en inre glädje jag saknat länge. Jag förstod att det inte var hopplöst, att jag fortfarande hade ett människovärde, att jag kunde göra något gott, säger han.

Idag har Aklilu Yohannes bildat en organisation, Love for all, som nu har 465 vuxna medlemmar och 67 barn med HIV/Aids. De lär sig själva och undervisar andra om hur man kan leva ett så gott liv som möjligt fast man har viruset i kroppen.

- Och så har jag gift om mig med en underbar kvinna och vi har fått en son. Jag är lycklig som idag kan peka på hoppet för människor utan hopp.

Adressen är: Bibelsällskapet, Box 1235,
75142 Uppsala

Blå mening:

AKTUELLE BÖCKER

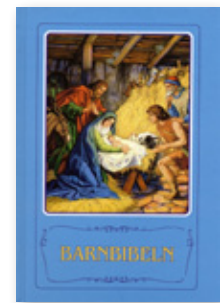
Detta är en bok om det kristna livet med Bibeln som utgångspunkt och grund. Den är uppmuntrande och lättläst, den utmanar till medvetet och praktiskt lärlingaskap. Boken innehåller 52 fristående texter med undervisande innehåll och kan användas både som personlig andaktsbok eller gemensamt i en bibelstudiegrupp. **Best nr 1647, pris 149 kr.**

"Två böcker i en"

Pris 89 kr för en eller 150 kr för båda.

Ett kännetecken för denna Barnbibel är att den skrivits till största delen citerad och inte återberättad. Varje text är illustrerad med en färgbild som är en konstnärs bildliga uttryck till textens innehåll. Boken vänder sig till barn som kan läsa själva men även till unga vuxna. **Best nr 1649, pris 199 kr.**

Den tredje boken i Tom Wrights kommentarserie "för alla", en bibelkommentar bok för lekmän. Boken lämpar sig för både enskild läsning, bibelstudier, andakt eller som predikoförberedelse. **Best nr 1650, pris 199 kr.** Tidigare utgivna böcker i serien är "Markusevangeliet för alla" Best nr 1435 "Lukasevangeliet för alla" Best nr 1458 pris 219 kr st.

Dela med dig av ljuset!

Bibelbutikens uppgift är att sälja och förmedla bibelordets ljus till människor på deras eget modersmål. Vi har "ordet" på svenska, finska, norska, arabiska, serbiska, kroatiska och många, många fler språk.

Sommarhälsningar
Aila Luotomäki
Bibelbutiken

200-års jubileum

Bibelsällskapet fyller 200 år under 2015 och i början av maj månad planeras ett högtidsfirande med föreläsningar, gudstjänst och festmiddag i Uppsala. Planera redan nu för ditt deltagande!

Kalendarium

2-4 juni

Bibelsällskapet närvarar vid Kyrko konferens, Immanuelskyrkan, Stockholm.

20-26 juni

Bibelbussen vid Torpkonferensen

10-14 augusti

Bibelbussen vid Frizon

22-25 september

Bibelsällskapet deltar med monter vid Bok & Biblioteksmässan, Göteborg

Kurser Bibeläventyret

Gamla testamentet

22-25 augusti, 2011

Åhusgården Åhus

17-20 oktober, 2011

Hjälmaregården Katrineholm

28/11 – 1/12, 2011

SMU-fjällgård Hemavan

19-22 mars, 2012

Piperska Lundsbrunn/Götene

Nya testamentet

7-9 november, 2011

Piperska Lundsbrunn/Götene

10-12 januari, 2012

Åhusgården Åhus

Mer information på bibelaventyret.se under nyfiken.

Bibelutställningar

Bibelsällskapet äger två fantastiska bibelutställningar som står till församlingarnas förfogande. "Tusen och en Bibel – Bibeln under 2000 år" och "lilla Bibelutställningen" går att boka för 2011. Mer information på bibelsallskapet.se under "Sprida Bibeln".

Krönikan

Barn, unge og Aids

Text: Åshild Solgaard, projektkonsulent Good Samaritan

Kenneth fra Uganda måtte tidlig bli voksen. Han er 10 år og foreldrene er døde av Aids. Det er Kenneth som må stelle hus og sørge for mat til seg og sine besteforeldre – bestemor er blind og bestefar har diabetes. Tårene triller mens han forteller. Kenneth møter trofast opp til Bibelselskapets samlinger for barn rammet av HIV/Aids, "dette er den eneste tiden jeg har for meg selv" sier han. "Her kan jeg snakke med andre barn i samme situasjon og jeg har også voksne jeg kan snakke med". Her får Kenneth høre at han er viktig og verdifull, og hjelp til å takle hverdagen. Han lærer seg også et håndverk slik at han mulighet til å tjene penger.

Aids-epidemien gjør barn spesielt sårbare, men kanskje er unge den gruppen som er mest utsatt. Det er en alder der identitet skal skapes og grenser testes. Mange ønsker å utforske sex, stoff og alkohol. I en kontekst der Aids er en vanlig sykdom kan konsekvensene være store. Gjennom "Take Charge" hjelper Bibelselskapet unge å reflektere over hvilke utfordringer og valg de må ta i møte med HIV/Aids, og hvordan Bibelen kan hjelpe å ta gode valg. De unge blir utfordret på en rekke dilemma som de møter i hverdagen, og får mulighet til å diskutere vanskelige tema på en seriøs måte. For mange er dette en hjelp til å endre livsstil, men for noen, slik som for på Lillian, snur det opp-ned på hele livet.

Lillian ble foreldreløs da hun var 15 år. Hun var gravid og fant ut at hun også var HIV positiv. På det tidspunktet hun ble introdusert til Bibelselskapets HIV-program "The Good Samaritan" hadde hun bare lyst til å dø. "Å møte mennesker som fortalte meg at jeg var verdifull og elsket, og som hjalp meg å finne håp i Bibelen endret livet mitt totalt". Nå er Lillian selv kursleder, og hjelper andre som er i samme situasjon som henne selv.

Vi vet at millioner av mennesker lever med HIV eller Aids, vi vet at sykdommen har gjort millioner av barn foreldreløse og sårbare. Vi i Bibelselskapet leser statistikkene, men vi jobber med individene. Vi vil fortsette å formidle Bibelen budskap om at hver eneste Kenneth og Lillian er verdifulle og elsket; og gi dem håp for fremtiden.

Ordlista

Besteforeldre – Mor- eller farforældre
Rammet – drabbat
Stoff – Narkotika
Utfordringer – utmaningar
Fortalte – Talade om för

